

918

DI^VINA FAVENTE GRATIA,
DISSE^TATI^O D^C

35

CONSILIARIO;

Quam,

*Adprobante Amplissima Facultate Philosophica
Regia Academia Aboensis,*

PRÆSIDE

PRÆCLAR^{ISSIMO} VIRO,

DN. M. JACOBO FLACHSENIO.

Log. & Metaph. prof. ordinario, Præceptore ac
promotore ~~no~~ decenti observantiae ad-
fectu semper prosequendo.

*Pro Magisterio Philosophico, ejusq; privilegiis
consequendos publico sifit examini*

Illustrissimi Comitis CLAUDII TOTT
Alumnus

NICOLAUS RINGIUS.

Die 15. Calend. Junij. Anne MDC² LXXII.
In Auditorio Majori.

A B O Æ,

Excusa à PETRO HANSONIO, Acad. Typog.

HEROI MAGNANIMO
ILLUSTRISSIMO EXCELLENTISSIMO;
COMITI

A.C.

DOMINO:

DN. CLAUDIO TOTT,
COMITI DE Carlsberg
LIB. BAR. IN Sundby//
DOMINO IN

Egholmsund ET Eghallen &c.
SACRÆ REGIÆ MAJESTATIS
REGNIQUE SVECIÆ SENATORII

E.T.

CAMP. MARSHALLO

NEC NON

DUCATUS LIVONIÆ

CIVITATIS RIGENSIS

GUBERNATORI GENERALI

DOMINO MEO MAGNIFICENTISSIMO.

D. D. D.

ILLUSTRISSIME COMES
DOMINE CLEMENTISSIME

On parum *Illustriſſ. Comes*, me haren-
tem sollicitumq; habuit domestica eaq; gra-
vissima, qua non ita pridem *Illust. Excell. V.^a*
domus ista est, calamitas, Ea namq; im-
maniter grassante *Illust. Excell. V.^a* thori-
socia subtracta est e vivis & in numerum beatarum anima-
rum ad scripta, cuius vicem felicissimam etsi *Illust. Excell. V.^a*
non doleat, tamen præteriti gaudii dulcedinem tristitiae in-
terpolari amaritudine facile tentio. Metu itaq; temerariæ ac
intempestivæ additionis haud injuria deterrei potuisse, quo
minus tam *Illustris* splendidiq; nominis præscriptione exer-
citio huic Academico patrocinium querere audebam. Cer-
tissimam tamen venia spem mihi facere videbatur reputatio
singularis amoris & affectus, quem non tantum erga bonas
honestasq; artes, sed etiam erga earum cultores indefessos
Illust. Excell. V.^a testata est sèpè numero. Inter quos mihi
minimo clientum *Illust. Excell. V.^a* & maximo debitorum
tam serenos bonitatis & magnificentia *V.^a* sparsit radios,

ut

ut *Illustriſſ. Exell. V.* maximam post Deum profectuum
meorum sim debiturus partem, proinde nec potui nec de-
bui vel nubilosa hac tristitiae tempeſtate *Illust. Exell. V.*
præterire, præſertim cum ex alumnī officio, quem tam li-
beraliter ſuſtentas, nemini magis obſtrictus eſſe debeam,
cui industriaſ navatamq; in bonis literis operam probare
velim tenearq;. *V.* ergo *Illust. Exell. dissertationem*
hanc Gradualem, qua par eſt animi ſubmiſſione, in devotæ
ac humiliſſimæ mentis ac gratitudinis telleſtam offero ac dedi-
co: fateor equidem ingenuè *Illust. Comes summi Regis*
Consiliarie, non ita uti debuerim, ſed ut potuerim à me
eſſe depictum delineatumq; Consiliarium, cum id vix à
ſubactiſſimi judicij promptuario, & largæ ſapienſiæ melle
ac ſuppellectile præſtari queat: excuſabit amen hunc qua-
leſcunq; conatum oſtenſa *Illust. Exell. V.* incredibilis cum
bonitate conjuncta æquitas & ætatis meæ tam arduis non
dum maturæ rebus, clemens benignaq; reputatio Accipiat
ergo *Illust. Exell. V.* multis numeris inferius donarium
clementi faventiq; animo, quod in præſens ad *Illust. Exell. V.*
Illust. Exell. V. pedes humiliſſe depono, inq; *Illustriſſ. Exell. V.*
clientum gr̄e me ut antea, ita in posterum clementia &
bonitate cor plecti dignetur.

Illustriſſimæ Exell. Vestræ.

Devotissime addictus cliens.

NICOLAUS RINGIUS.

Nter alia, quæ merito cogitationes nostras subeunt, potiores, sublatto omni dūbio, partes boni consiliarij considerationi tribueris, ut qui tam necessarius Principi est & ebarus quam ipsa reipub. salus. Breves enim & mutabiles sunt vices rerum, & fortuna nunquam simpliciter indulget; quis itaq; mortalium tanta est prudentia præditus, aut quæ mens tantæ molis capax, ut alterius non indigeat monitis? Eum v. qui de tua unius omnia agat sententia, temerarium magis judicat Livius quam sapientem. Pauca enim videt unus aliquis, pauca audit: principis oportet multas esse aures, multos oculos, & in omni vita, multa audiendo & legendo ita comperies, omnia regna, civitates, usq; eo prosperum habuisse imperium, dum apud eos vera consilia valuerunt. Nihil equidem in omni vita consilio prius: nam multa quæ natura sunt impedita, consilio expediuntur; Non exercitus, neq; thesauri presidia regni sunt, verum amici: Non votis, neq; supplicijs muliebribus auxilia Deorum parantur, vigilando, agendo, benè consulendo prosperè omnia cedunt, pluraq; in summa fortuna auspicijs & consiliis, quam telis manibusq; geruntur: Quod probè intellexisse mihi videretur Propheta David, cum in bello, quod ei cum Absolone fuit, Deum precatus est, ut intellectum consiliario ipsius intimo adimeret: magis namq; consilium Achitophelis, quam arma & artes reliquorum omnium reformidabat. Agamemnon ejusdem erat sententiæ dum ut Troja portiatur, non multos Aiaces, sed Nestores sibi optat. Nec ab hoc Alexander dissentit, qui nihil quicquam in militaribus sine ducibus, in cæteris rebus sine prudentissimis viris decrevit. De nobilissima hac materia, res sacra consilio, materiæ amplitudo syavitasq; impulerunt ut scripto aliud consignarem. Dissusat autem & morabatur non nihil propositum ingenij imbecillitas, & imprimis tan-

quam prægrave sibi impositum, recusavit onus. Desiderium tamen quod semel animum invaserat, facessere non potuit, quin indies animum magis magisq; ad tractationis hujus cūram accenderet & stimularet. Spem avida voluntas erexit, & alebat fiduciam cupido, cessitq; voto tandem diffusor animus; & qui nuper desperationis fuit domicilium, repente certæ spes occupavit adyta. Porro in omnibus dilecta mihi fuit simplicitas, quam sicut nemo unquam à calumniatoribus, in deterrius recta torquentibus tutam præstítit, sic neq; mea hæc malignitatis dentes evitare potest. Insitum enim mortalitati hoc est vitium & ijs cumpromis familiare, quorum non adhuc censuram aliquam admittunt studia, se omnium longe optimos arbitrantur, suaq; probant, aliorum autem conatus perplexè arrodunt; nil rectum putantes quod ipsis non convenit. Hac illi ratione quam industria & emulationis studio eruditio[n]is desperant famam; illam obtrectationis vitio aucupari contendunt. Sed contemnet spero quodlibet liberale & erectum ingenium hunc eorum contemptum nihil planè nocitūrum, suoq; voto satisfactum putabit, si à bonis sustinuerit, in ijs veniam impetrare, in quibus deliquerat. Sed ne ea res longius me ab incepto traheret & ut eo turius in ampliorem certaminis campum noster procedat discursus, id quod in omnibus disputacionibus fieri decet, à me quoq; hic servari & ab ipsa rei definitione vel potius descriptione auspicari fas duco; sitq;

THESES PRIMA.

Dubium non est quin boni consiliarij omnis salutis auctores sint. Si namq; cum amore principi parent, peregrini ejus virtutē exhortescunt, utriq; uno ore eū collunt. Talis ergo consiliarij definitio esto: **C**onsiliarius est persona, principi suo salutaria de rebus fideliter & prudenter suogerens, nec non administrationem reipub. juvans.

Ne inanum verborum sonitus & tædiosā cavillatio tempus serum considerationi designatum mihi eripiat, breviter tammodo ipsam vocis originem attingam. Derivant autem quidam consiliarij nomen à consulendo, quidam à consiliendo quod in unam sententiam plurimæ mentes consiliant & convergant. Nonnulli à sedendo unde apud veteres consilia con-

fidia dicta sunt. Nec desunt qui à conso hoc deducunt nomen, quem *arcorum consiliorum præsidem* adpellat Dionysius, ita Deos qui in Jovis consilium adhiberi putantur *consentes dictos* accepimus. Aug. de Civ. Dei. lib. 4. cap. 23.

Hi regij ministri non unum apud omnes invenire nomen, THESE.
sed interdum *Senotorum, Patrum*; ob ætatem *Senatores*: nam 2.
consilium reipub. penes *senes erat*, qui ex *auctoritate patres*
vocabantur, ut *admonerentur ipsi patria cara & sollicitudine*
complectendos inferiores. *Plebej vero, amandos & observan-*
dos esse ad instar parentum, hinc principem, Patria appellane
Patrem. Nunc *Confiliariorum*: quia *salutaria principi consilia*
suggerere & impertire deberent. Optimates dicti quia *vix*
innocentissimi, ingenio florentissimi, proposito sanctissimi, tot
santiq; virtutibus instructi esse debent, quot & quantas natu-
ra mortalis vel recipere vel industria perficere possit. Primo-
res, quia post *principem omnium rerum primi & consiliorum in*
repb. principalium ministri ac adjutores sunt. Adpellantur eti-
am *Proceres, Majores, Adjutores, Amici, Familiares, Adminis-*
tri, negotiorum publicorū comites, socij, Monitores, prudentiæ
regiæ moderatores &c. Ad ea quæ jam dicta sunt plura ad-
dere vetat festinatio. *Oporuīav* ut siceo quod ajunt pede præ-
teream monet tempus, brevitas hortatur, idq; rei facilitas
largitur. Et ne plus operæ in verbis quam in rerum ventilatione
consumptum, meq; *mortuaria* (*ut venustè nuncupat Gellius*) *Glossaria tradere dicas ad ipsa me conseruo realia, seu*
τεγγυατολογίαv.

Definitio data duo potissimum nobis subindicat i. Ea quibus THESE.
bonus consiliarius instructus esse debet & 2. Officium. (*licet* 3.
non sim ignarus Genus & Differentiam in definitione reali ex-
poni à philosophis, de quibus nihilominus in presens non
sum adeo sollicitus, sed à quovis facile ex definitione intelligi
posse existimo) Quod prius attinet verbo expediam. Ejus e-
rit qui principi intimis est à consilijs *Nosse rempub.* i. e. no-
tas habeat ut summatim dicam eas omnes res, quæ à principi-
bus tractari solent & quæ ad bellum & quæ ad pacem spectant:
Nemo enim de jis rebus sapienter differere, aut alijs rectum

consilium dare valet, quas non novit. *Consilium ejus est qui rei cuiusq; peritus est.* In primis ergo rerum hominumq; notitia in consiliario desideratur: cum non res solum à consiliarijs sunt expendenda, Sed requiritur insuper, ut de hominibus alijs ut aptis vel ineptis, dignis vel indignis ad officium aliquod capessendum judicent, judicataq; principi suo modeste ex sincero amore & debita pietate tempestivè insinuent, quod consiliarij absolvit officium.

THES. Præsidia autem quibus bonus consiliarius erit munitus vel
4. sunt insita vel adquisita. Insita, ut ingenium, forma corporis: adquisita studio & exercitio, ut artes, disciplinæ, virtutes. Hæc habilitatem ad negotia conferunt, quæ in hoc consistit, ut pars sit negotiorum quæ ei imponuntur administrationi; ut n. ingentia pondera, quæ nullis hominum viribus elevari possunt, machinis facile tolluntur: ita quod alia sèpè ratione nequeas, ingenio id facile efficias. Quippe animi & ingenij celeres quidam motus esse debent, qui ad excogitandum acuti, & ad explicandum, ornandumq; sint uberes, & ad memoriam firmi ac diurni. Ingenio polleat consiliarius non tantum acuto & magno sed & alacri & apto, quod judicij directam habet normam. Ingenio præditus dignoscitur, si in dicendo argutus, in respondendo promptus, in accipiendo facilis, in docendo clarus, in serijs cautus fuerit: Non autem consilia commode & scienter excogitare sufficit, nisi consilium, secundum circumstantias aptare sciatur. Nam verè prudens & sapiens, non semper it uno gradu, sed una via, nec se in aliquibus mutat, sed potius aptat, non cursum eundem tenet sed portum. Necesse est ut in tempore consilia rebus aptantur, res ipse feruntur, imo voluntur, quare consilium sub die nasci debet fallaces sunt enim rerum species; sub manu quod ajunt nascatur operet. Quod magni ingenij est, sèpe consilium in arena sumendum, & non quærendum sed rapiendum est.

THES. Nec in minimiis consiliarij ornamentis forma corporis dignitati congruens, oris decus & elegantia habentur. Titi ingenium quantecunq; fortunæ capax & decor oris cum quadam maiestate, famam augebat. Imo quod Latinus Pacatus in suo

suo Panegyrico de imp. Theodosio afferuit, haud in convenienter consiliario regio tribuendum censeo: *Virtus meruit imperium, sed virtuti addidit forma suffragium: illa præstigit ut oportet illum consiliarium fieri, hec ut deceret.* Pulchrum certe amabile suaptè natura est, quandoquidem externa pulchritudo divinæ pulchritudinis imaginem refert. vultus ergo sit gratus & placidus, bonosq; mores præ se ferens, est habilitatis corporeæ index, vultus comitas. Nam qui hac virtute prædicti sunt, ea sola sibi auctoritatem & benevolentiam conciliant. *Quia dignitas corporis apta compositione membrorum movet oculos, & delectat vel hoc ipso, quod omnes partes cum quodam lepore inter se consentiunt. In corporum maiestate vulgo veneratio est, magnorumq; operum non alios capaces putant, quam quos eximia specie donare natum dignata est.* Unde Helena Paridi ait:

Forma vigorq; animi, quamvis de plebe videbar;

Indicium rectæ nobilitatis erat.

Notandum tamen, corporis hasce dotes optandas quidem, non simpliciter requirendas esse ut vulgo videtur: quippe interdum sub ignobili forma latet pulcherrima natura, & sub ignobili corpore insignis latet animus quod licet rarum sit juxta illud Poetæ: *Crine ruber, niger ore, brevis pede, lumine lusc⁹,*

Rem magnam præstas, Zoile, si bonus est.

Potest tamen ingenium fortissimum & beatissimum sub qualibet cute latere; non enim deformitate corporis fœdatur animus sed pulchritudine animi corpus ornatur. in mente non in fronte sedent virtutes.

Ad hæc cura ætatis principi in eligendo consiliario minimè THES. negligenda; præsertim cum juvenem si admittat, 6. Æ- sit si senem tas. adjungat, sive si alterum ex industria rejiciat, utrumq; periculum est. Quippe juventus caret auctoritate, qvum tamen sapè bona indoles, præclarí mores, ingenium sapientia validum longè majorem juventuti conciliat gratiam quam senectuti. Senectus quidem addit honorem, sed nec hoc simpli-citer, nisi cœtera sint paria. Ergo senex absolute præferendus non est, nec rusticus senex juveni philosopho anteponendus.

Nec juvenem statim eligere tutum est, cum eorum animis
non raro molles & etate fluxi, dolis haud difficulter capiuntur,
suntq; luxui & libidinibus adeo dediti, ut divitias, quae
bonestè habere liceret, per turpitudinem abuti properant hæc;
juventutem, ubi familiares opes defecerant, ad facinora in-
cendebant; animus eorum haud facile lubidinibus caret: eo
profusus omnibus modis questui, atq; sumptui deditus est. Eti-
am Senectus sua habet vitia ut morositatem, avaritiam &c.
quæ illam ad facinora & munera accendent ut sèpè numero
muneribus corrupta ad res minutissimas & summè inutiles
prolabetur. Quam ob rem medium ætatem consiliis oppor-
tunissimam judico, ab anno, ut plerumq; volunt trigesimo
ad sexagesimum, quando Ætas vigeret, animus valet, optimè
consilia dat & res expedit. Verum non paucos interim ido-
neos consiliarios ante trigesimum, multosq; senes vegetos
post sexagesimum deprehendimus annum. Ne itaq; illis injurijs
simus, dicimus hunc numerum non esse perpetuum, sed prout
qualitates reperiuntur senis vel juvenis eligere potest; si ju-
venis, viva ingenii alacritate, prudentia & probitate pollens,
sive annum trigesimum compleverit sive non, seni indocto,
imprudenti & improbo salva conscientia anteponitur. & de-
niq; ut princeps ad certas familias, ex quibus consiliarios eli-
git, non est adligatus, ita nec ad certos ætatis gradus est adstrio-
etus. idem Agamemnon ait: existat aliquis qui meliorem mea
sententiam dicat, seu grandior, seu minor, cum mea bona
gratia disturus.

THES. Ab insitis ad adquisita consiliarii præsidia fiat accessus, in
7. Pie- quibus principem occupat locum Pietas seu religio, que
gas. ad omnia utilis ac necessaria est: Pictatem enim sicut funda-
mentum suum suam genitricem ac caput coeteræ virtutes co-
mitantur, & quasi cum quadam veneratione agnoscunt. Hæc
verus est imperii custos, quæ populum ferocem eò Numa Pom-
pilius rededit, ut quod vi occupaverat imperium, religione,
atq; justitia gubernaret: impietas autem omnia peccandi me-
tum ex animo evellit, religionisq; contemptum inducit, qui
Sacra profanæq; omnia poluit delubra spoliat & tempub. evre-
tit.

*tit, ni ferox populus Deorum metu mitigaretur. Cum itaq;
impiorum consilia fraudulenta sunt, utendum consiliis pio-
rum, ut nihil quidquam sine numinis magestate, aut privatæ
unquam aut publicæ rei geratur, quoniam - Maxima rerum*

Et merito pietas homini tutissima virtus.

*Hæc noverunt Ethnici nullum negotium felicem sortiti exi-
tum sine ope divina, sua proinde oracula in pretio habuere,
suumq; consulebant Apollinem priusquam aliquid inciperent:
hi quidem cultum divinum adprimè necessarium esse sciebant,
verum modum Deum colendi ignorabant. Quanto ergo
commendabilius nobis Christianis erit virtus illa pretiosissima
pietas, quam nemo unquam bonus imperator in suis ad-
jutoribus non requisivit, cum non modo cultum, sed etiam
quod cultum Deo gratum reddit, ipsum modum verum Deum
placandi sacra nos docet pagina; atq; cum Deum talis incæ-
pti seu propositi nostri auctorem cognoverimus, animo intre-
pido etiam difficilima adgredimur. Deus enim folus est, qui
mentem dat, qui animum confirmat, qui opes elargitur, qui
fraudes intestinas comprimit, qui hostium impetum retundit,
qui victoriam omnibus & magnis viris gloriam dat. Ubi vero
divina providentia non commilitat consiliis astibusq; bominum,
malus iis exitus obvenit & cogitationibus valde adversus, nam
tunc negq; vir consultus, consultus est; nec fortis, fortis, sed
etiam sapientissima consilia insipienter desinunt: & generosa
maxime ac fortia facta turpem & infamem exitum conseguun-
tur. Idcirco pietatis amantes, religiosos & legis Dei peritos
non immerito requirimus viros.*

*Pietati jure justitiam excellentissimam virtutem subnecto; THES.
pietate enim & justitia ceu virtutum omnium circo salus populi 8 Ju-
& fortuna rerum pub. continetur. Vis benevolentiam bo-
norum, cole justitiam, illam rerum divinarum huma-
rumq; reginam quæ sanctione legum & juris fundat huma-
nam societatem. Vis amicitiam, pietatem cum justitia con-
junge, & Deum & homines tibi devinxeris: cogita, præterea,
quid aut nolueris sub alio principe aut volueris, si hæc tua
sponte omnia egeris, quæ velles alium in te imperium haben-*

tem agere, nulla in re peccabis sed justus es: *Justitia autem
in se, (juxta tritum versiculum) virtutes continet omnes.*
Nihil illa est præstabilius, quoniam *ipsa perpetuae commendationis fundamentum est*, nihil illa dignius, quoniam *reliquarum virtutum regina, domina ac mater est.* *Hac regna coaluere & imperia: hæc flagitia removet virtutes promovet & populum ad obsequia format: hæc justè regna invadere, invala retinere, nec ullam potentiam scelere adquisitam esse diuturnam docet: sed sicuti causa justior ita fortuna superior semper, nec raro accidit, ut *fraude præcipiūs fraude capiatur.** Omnes hic recensere virtutes quibus ornatus & instructus esse debet consiliarius non necesse puto: sed sufficit saltem mihi nominare præcipias & justitiam quæ suam in omnibus exercet & ad omnes virtutes extendit potentiam, cumq; omnes dico neminem excludo. Nam *vir probus, quia temperatus & justus est, ideo felix est; injustus vero, sive is magnus, robustus, parvus, debilis, pauper, dives existat, dicitur Cynis, Misanave, semper miser infelixq; est.*

THES. Hic proximum est fidem justitiae fundamentum inculcare,
9. *Fi- que ei ita vicina est, ut alteram ab altera oriri verè dixeris,*
des. nec refert utram. Maxime efflorescit justitia in fide & con-
stantia dictorum, factorumq; quare fidei principi suo semel
datae bonum consiliarium meminisse decet, & eam absq; o-
mni prætextu inviolatam servare, ne privati boni ergo, pu-
blicum negligat commodum, nec sub prætextu boni publici
cum damno aliorum suum quærat commodum. Que mo-
raliter mala sunt, & in Dei legem impingunt, publici boni
causa nunquam sunt permittenda. in principalibus certè con-
siliarii præsidiis & requisitis fides habenda est, quæ præcipuum
*sanc*tissimumq;* humani pectoris bonum est.*

THES. Maxima ergo industria caveat princeps ut à consiliario in
10. *Af- consultatione, Assentatio, Contumacia, discordia & adfectus*
senta- absint, quæ maximè fidem violent. Assentatores regni sunt
tio. gravissimæ pestes, suis enim blanditiis eo interdum regem
redigunt ut antequam animadvertere eorum poterit dolum
regno pellitur vel vexatum retinebit. hujus farinæ sunt illi-

homini

homines qui in aures principum sicut & simulatè questus sui
causa insuffurrant & vitia eorum alunt: hi auctum more
vocem suam ad imitationem regum conponunt, qua eos subeunt
& decipiunt sepe. Hac usus arte Anicetus libertus, qui inge-
nium Neroni matrem suam è medio sublaturo obtulit, con-
siliumq; pravum subministravit. Neronem autem quem ex
recenti parricidio tristitia invasit, auctore Burre prima Cen-
turionum Tribunorumq; adulatio ad spem firmavit, preben-
santium manum gratantiumq; quod discrimen improvium &
matris facinus evasisset. Tale consilium Achabo obtulit Jesabel
quæ maritum suum ad quævis scelera audenda & perpe-
tranda acuit, accedit, impulit, & in necem innocentissi-
mi Nabothi conspiravit: impius fuit maritus, sed non minus
impia Uxor. Nec ab ejusmodi consilio procul erat Haman,
qui regi Assvero omnes Iudeos qui in toto ejus regno erant
perdendos esse falsò persuasit: Mardochæo v. patibulum 50.
cubitos altum paravit, in quo Hamam ipse tandem mandato
regis suspensus est. Quod exemplum omnes male consulentes
ad meliorem se ut recipient frugem abundè monet, nam con-
silium malum consultori pessimum, cunctaq; in necem proximi
sui quæ tentant vel dirigunt, nunquam impunita fore, sed in
propriam cervicem tandem recidere intelligent. Et cum adu-
latores in aula volunt esse frequentes, idcirco princeps hos non
amat sed potius repellit dicens: Nil mihi vobiscum est,

Ite procul hinc aliorum in prædia blattæ:

Nescit adulantes, noster amare decor.

Est & genus hominum quod adeo contumax sit, ut nihil **THES.**
rectum nisi quod ipsummet judicat, dicit, vel facit, putat, nec **II. CÖ-**
Ä semel concepta opinione & persuasione, fustibus ne dicam **tuma-**
rationibus recedat: quod pessimum est & minimè ex hoc ge-
nere ad consilium admittendus est quisquam, nam hi non sua
quiescent sententia, licet minus vera, sed & aliorum senten-
tiis è regione contradicere easq; improbare nituntur, qua ra-
tione principis animus facile in diversa trahitur, fluctuareq;
incipit quid consilii capessendum quid omitendum. **Hi pro-**
labuntur prudentiæ fiducia, & quemadmodum **Simia preni-**

mia exosculatione suos enecant fatus, ita hi se ipsos perdunt,
quod nihil nisi quod ipsi faciunt, rectum putant. Apud illos
quid proficias, qui obfurderunt penitus atq; obbrutuerunt
contra omnem vocem ac sensum, quiq; exiisse e potestate vi-
dentur. Unde egregium emblemam Alciati:

Quod nimium tua forma tibi, Narcisse, placebat,

In florem & noti est versa stuporis olus.

Ingenij est marcor, cladesq; Philavlia, doctos.

Qua pessum plures datq; deditq; viros.

Qui veterum abjecta methodo, nova dogmata querunt..

Nilq; suas preter tradere phantasias.

THES. Postremò discordiam omnesq; adfectus noxios amandando,
12. Di-concordiam inter consiliarios ipsos pleno ore commendamus,
scor-ne privati odij pertinacia eos in publicum exitum stimulet:
dia & in orcum itaq; malos adfectus, qui ad mala facinora seducunt
affect⁹ homines, rejiciant consiliarii; Ut enim oculi, ubi glaucoma
obsidet, puriter non vident: non item mens ubi adfectus præ-
judicium, judicium omne tollit, in mente affectibus obnoxia
consilium locum non habet, quare scite Sallustius loquitur.
Omnes homines qui de rebus dubiis consultant, ab odio, ami-
citia, ira atq; misericordia vacuos esse decet: haud facile animus
verum providet ubi illa officiunt: neq; quisquam omnium
lubidini simul & usui paruit. Si lubido animum possidet, ea
dominatur; animus nihil valet. Proinde animus in consul-
lendo erit liber nec delicto. nec lubidini obnoxius, si salutaria
reipb, consilia suggerat. Id Aristide observasse legimus, qui
cum Themistoclis esset inimicus, dum reipb. consuleret in-
quit: *Vixne o Themistocles inimicitias paulisper hic deponamus,*
receipturi eas, cum redierimus.

THES. Hinc ad prudentiam virtutis ipsius directricem non incom-
13. Pru-mode transimus, quæ sola præit & dicit ad recte faciendum,
dæcia. præsentia ordinat, futura providet, præterita recordatur,
que non vule, & falli non potest. Prudentissimus quisq; e-
venturum præsentit quodcunq; evenit, quæ facultas cum im-
petum à natura capiat, observatione alitur, exemplis crevit,
literis roboratur consummatur peritia, ingenio exercetur, sive
de.

de dubiis consultare, quæ multa incident passim, sive nosse
obscura & recondita, sive intelligere, ac prævidere futura o-
porteat, prudentia opus: nam hoc est prudentiæ proprium,
sine qua prorsus humana vita constare nequeat, ingenii ergo
acumen, experimentum notitiamq; rerum *multarum in Consiliario* non *incommode requirimus*. Prudentia hæc quia o-
tiosa esse non potest, aut utendum illâ erit privatis in rebus
aut publicis: Privata rursus prudentiâ vel erunt fugienda,
vel persequendæ virtutes, nam qui suis rebus male prospexe-
rit, nunquam ille benè alienis consiluerit: Publica porro vel
ad rem pb. administrandam, vel conservandam & amplificandā
pertinebit. Cœterum quo felicius à quovis vera poterit adquiri
prudentia, eâq; sibi & reipb. proderit, duos ejus quasi pa-
rentes, eruditionem & usum ponere, non dubitamus. Erudi-
tio enim non solum ignobilem, nobilem reddit, sed & no-
bilitatem ipsam maximè commendat, quamobrem quicunq;
ad munus aliquod in repub. honorificum adspicitur, literas
amplectimini, iis incumbite, Philosophorum libros inspicite,
legite, & monita eorum, nocturna versate manu, versate di-
urna, arma cum libris conjungite, Martem cum Pallade, ut
non solum intellectum à fredo ignorantiae siu vindictetis, verum
etiam de hostibus vestris, ira, voluptate, libidine, audacia
ambitione, prodigalitate triumphetis. Parum sunt arma fo-
rissi nisi cōsilium domi, & nisi prudentia, que literis acquiri-
tur, rationis clavum teneat, & cogitationes nostras moderetur,
Domina illa & vitæ rectrix eruditio, judicii vim format animum
ad accipiendam prudentiam præparat. Quocirca illas non verè
prudentes judico, quos solida studiorum principia & fundamen-
ta latent, sed in tenebris versantur & licet aliqualem habue-
rint experientiam, experientiæ tamen obscurabitur decus,
cum parum vel nihil intelligent, nisi literarum lumen acce-
dat: Quod ex scriptis eruditorum hauriendum est, sine quo-
rum cognitione consiliarius vix bonus existit. Unde Plato
nobilissimam illam vocem tanquam ex oraculo edidit: *Tum*
dum beatas fore respub. cum aut regnarent philosophi aut
reges philosopharentur. Si ad animum revocamus, optimos

quosq; duces, olim literas prius, quam arma tractasse vide-
bimus. Quis enim fuit Pompejus strenuus ille imperator?
Quis Scipio? Quis Alexander? literatus fuit. Quinam no-
strī Reges & regij consiliarij summa cum laude Sveciæ? lite-
ratissimos fuisse & esse Dei gratia adfirmare possumus. Nam
in omnibus unicum principium iis, qui bene consulere volunt
est intelligere id, de quo benè consulatur. Oportet ergo consi-
liarium maximè prudentia pollere, idg; eo magis, quod hujus
sit deficientem principis prudentiam excipere & supplere.

THESES. In argumentum hujus sermonis ipsæ artes liberales veniunt,
14. quas consiliario bonitatem suam tribuere dixi, longum equi-
dem fore singulas recensere disciplinas, propterea statim i-
psam adgredior Theologiam, quam necessariam esse etiam o-
mnibus hominibus luce meridiana clarius est. Nēq; juris & hi-
storiæ omnis temporis ignarus erit, & non tantum quæ intra
rempb. Sed etiam alibi gesta sunt memoria teneat, sine his
enim misera cuendet consilia. Cum autem Consiliarium dico
Philosophum, non eo exactam philosophiæ cognitionem
(cum omnibus numeris perfectus vix sperandus) quæ totam
requireret æstatem exigo, sed mediocrem saltem cognitionem
ejus, quæ in contemplatione versatur, cum non modo ju-
cundum sed & utile est scire naturæ rerum causas, solis &
lunæ cursum, acceptorum expensorumq; rationem intelligere;
Præterea Geometriæ & Geographiæ notitia consiliarium sum-
mè juvabit, nam sine hujus ope historiæ intelligi, illius vero
agri rectè dividi, castra locari, urbes ædificari arces muniri,
ædificiorum, templorum, ædium, navium, reliquarumq; re-
rum dimensiones haberi nequeunt. Si metiendi motionem &
justitiam tollis, civiumq; concordiam, multasq; alias utilita-
tes è vita tolles. Philosophiæ autem Practicæ notitia consi-
liario & ipsi principi perquam maximè necessaria est: Nulla
enim laudabilius Philosophiæ pars est quam agere negotium
publicum, cognoscere, judicare, promovere & exercere justitiam
quæq; philosophi doceant in usu habere. Undè sciamus quid
honestum, quid turpe: quomodo domus regenda, quæ pa-
triæ, quæ mariti, quæ heri potestas quibus virtutibus princeps
imbu-

imbūendus, quibus artibus inclinatæ, ruentesq; civitates sub-
leventur, & optimis legibus temperentur & conserventur, va-
rias inter se rerumpublicarum formas distinguere, quicquid
huic magis præ alia conveniat prævidere possit: quomodo se
ipsum noscat? nisi ex hac philosophia: cui multum adferre
lucis & ad hæc omnia non parum conferre peregrinationes
possunt.

Eloquentiæ studium addo quod non modo consiliario sed THES.
15. Elo-
quentia.

& omni prodest homini, parum est rectè sentire & prudenter intelligere, si quæ rectè sentias & intelligas politè eloqui non possis; modestè uti sermone cum res ita exigit & aspero cum ita tempus fert prudentis est, ut autem medici rarissimè sectiones corporis magis exasperent, plenq; autem lenibus corporis exercitiis, & mitibus medicamentis molliunt ac sanant: Sic sermo lenis ad aliquem habitus, omnem laxat fremitum, contra asper remissum etiam ad iram concitat: Apud illos qui non nisi ex libris sapiunt; ullo rerum usu docti, qui vel sine judicio philosophiæ operam dant, vel nimio ejus studio ducti philosophia uti nesciunt, doctos libenter in consilium admitto, sed qui non sint hoc tantum; nam qui sola nuda cognitione literatum se jactant valde repello. Sat profectò iij rectè instituti sunt, si eruditione mediocri omnem operam ad reipb. suæ commoda conferant. Etsi mediocriter in his docti, facile sibi postea varietate negotiorum, rerum eventu atq; usu perfectam prudentiam paraverint.

Eloquentiæ, linguarum subjungo cognitionem ejus præser- THES.
16. Stu-

tim populi & nationis quæ principis juris sunt & eum quibus subditæ commercia habent, quibusq; princeps vel amicis vel diuum hostibus utitur. Longè majorem enim secum adfert gratiam ling- cum consiliarius sine interprete linguam callet & sermonem gua- cum aliquo sociat, tantum enim à genuina ipsius duotoris men- rum te, cuiusvis interpretis orationem distare judicarunt: quantum inter cor & labrum est intersitum. Ideo Themistocles in con- silio capiendo dandoq; callidissimus, cum Athenis profugus, ad regem persarum concessisset, animi sui petitionem expo- nere noluit, priusquam Persicam addidicisset linguam ut sine

interpretē cum rege agere posset. Postremō ad summos honores alios scientia juris, alios eloquentia, alios gloria militaris proverxit. M. Portio Catoni versatile ingenium sic pariter ad omnia fuit: ut natum ad id unum diceres quodcunq; ageret. Posteaquam ad magnos honores pervenit summus imperator, idem in pace, si jus consuleres peritissimus: si causa onera esset, eloquentissimus. Quid de Friderico secundo multarum linguarum perito, & lectioni deditissimo, qui nullum populum recte posse regi absq; doctrinæ & virtutis adjumentis affirmabat. Quia omnis divinæ & humanae sapientiæ atq; prudentiæ thesauri sunt bone literæ; Unde libri appellantur consiliarij mortui. Ratione & doctrina naturam homines mitigant. Ovid. didicisse fideliter artes,

Emollit mores, nec sinit esse feros.

THES. Alterum Prudentiæ parentem usum & experientiam dixi,
17. U- qui optimus & efficacissimus rerum omnium magister est, or-
fus. mnia præcepta superat artemq; & ingenium vincit. Experi-
mento namq; in rerum notitiam venimus & aliorum eventis
docemur. quia res & casus hominum in orbem sui similes
recurrere videntur, consiliumq; futuri ex præterito ut pluri-
mum capimus. Usum eruditioni postposui licet qui illum
anteponunt non desunt. Verum non sine ratione, nam cum
considero multos peregrinatione longa, multa licet eis expe-
rienda offeruntur, inexpertos tamen redire, quia ipsis erudi-
tio quæ judicij vim format animumq; ad accipendam pru-
dentiam præparat deest; Nec pauci peregrinatione exigua post
studia philosophica facta, & quidam in patria variarum regio-
num, hominum, morumq; sibi assidua lectione & observatione
tantam notitiam & experientiam comparaverint, ut multis
diu peregrinatis experientiâ pares si non superiores sunt: quod
facile fieri potest si præceptores probi, docti, prudentes usuq;
rerum periti ipsis contigere. Proinde consiliario peregrina-
tionem permagni interesse dico cum eruditio & experientia
conjunctim optimè valent sive eruditio præcedat sive usus,
sed nescio quomodo uti poterit quod non dum sibi acquisi-
verit quomodo peregrinetur feliciter nisi noverit quid sit pe-
regri-

regrinatio & in quibus consistat, natura quidem incipit, ars docet, usus perficit, juxta versum.

Per varios usus artem experientia fecit,
Exemplo monstrante viam.

Quisquis sublime hoc consiliorum tribunal ascenderit, non THESS. 18.
modo fidem cum quodam pietatis & probitatis sacramento
servare & adulationem fugere didicerit, sed & cum tempesta
forte ita exigat interdum ad hominum ingenia se adtempera-
re temporibusq; adsentiri ejus esse muneris non dubitet: Et
quo plus auctoritatis consiliis insit nonnihil simulare, fron-
tem aperire, mentem tegere debet. Nec necesse est omni
loco & semper veritatem proferre sed interdum occultare ma-
xime licitum est. Hoc equidem vix probarunt illi ingenui &
religiosi qui ex omni vita simulationem dissimulationemq;
tollendam censerent. Verum hic de veritate Theologica, si-
dem nostram salvificam & aeternam concernente salutem non
loquor, sed de Politica veritate, cuius occultatione Deo obce-
dire, nemini nocere, nobis ipsis & proximo saepe numero pro-
delle possumus. Nec simulationem hoc in loco pro menda-
cio aut nocua illa versutia: sed pro honesta calliditate, qua
req; fides debita fallitur, neq; probitatis opinio detrahitur
sumptam, non modo licitam & concessam sed & principi &
consiliario alioq; necessariam esse adstruo. Unde illud ver-
bum nescit regnare qui nescit simulare: hac arte simulandi
optimè & commodè usus est Tullius Hostilius rex ille calli-
dus, ubi inclinare socios ad hostem videt, tollit animo, quasi
ipse mandasset. Spes inde Romanis, metus hostibus. Sic fmus
proditorum irrita fuit. Nec simulationem Manlius contem-
psit qui arcem Capitolini montis Urbe Roma relicta infedit,
circaq; montem unum barbari sex mensibus pependerunt: Ut
spem hostibus demeret, quamquam in summa fame, tamen
ad speciem fiduciae, panem ab arce jaculatus est; Hoc viso bar-
baros sive potiundi desitutos obsidio sua fatigavit &c. Siden-
iq; Salomonem intuemur, nonne ille tam callide & tam
opportune simulationem in dijudicanda lite meretricium
adhibuit, ut profectò nos in admirationem traheret. mortem

seu

seu scissuram enim innocentissimi infantis se velle simulans
gladium petiit, quo matrem infantis optimè novit. 1. Reg. 2. 25.
Cum simulationem dissimulationemq; licitam & concessam
dico, simul monitum volo in hoc dissimulationis artificio
cautè esse procedendum modumq; tamen in simulatione & dis-
simulatione prudenter statuendum, ne degeneret in aliquam
malitiam & mendacem adulationem, quæ nihil proficit, non
fructus ejus diuturnus est nec quicquam solidi habet; hoc er-
go simulationis involucro, veloq; abstinentum, in re cum
primis privata nec non in publica donec postulaverit reipub.
tempestas, ut occulto magis tramite quam aperta via proce-
das, quod fieri debet fide & cōscientia, justitia & veritate
ac reipub. salute salva, tum ut callidè & simulatè nonnihil
agas nemo prohibebit.

THES. Ne itaq; simulatio hæc optima inquietur & in servile ruat
19. Li- obsequium, vano adsentandi studio corrumpatur, privilegio
bertas hoc libertate & impunitate consiliarius à principe munitus
& Im- erit, quia præsidij in ea repub. esse nihil potest, ubi elinguunt
puni- est curia, in qua dicere quod velles, periculoseum, quod nol-
tas. les miserum; Plato inquit difficultem esse rem consulere; quia
bonum consultorem oportet scire, velle & audere. Quemad-
modum absynthium nomen omne amittit, si amaritudinem
tollas; Sic oratio, si libertatem loquendi amittat. Et sicut
aves si naturali sua libertate, fruantur, longè alacrius svavi-
usq; modulantur, quam si caveæ sint inclusæ, ita homo quoq;
cum libertate spiritum, ingenium sumit, cum servitute po-
nit & remittit. Sin libere suam quisquè sententiam non im-
punè poterit proferre, accidit ut ille qui scit interdum non ve-
lit, qui vult non audeat, qui vero & vult & audet non sciat
consulere. Proinde cum eventa consilio non respondent,
non statim princeps consiliario irascatur sëpe enim optimè
cogitata pessimè cadunt, sed distinguat inter consilium ipsum
& eventum consilii, si consilium fuit bonum, licet res malè
successerit, non tamen desinit esse bonum, sed fortuna con-
silio superior extitit; si malè consuluit, & bene succedit, ad-
huc male sibi consuluisse omnino videbitur. Cum bonitas

CON-

consilij non ex eventu est sed conformitate cum lege: que ex
unis bone rectæq; actionis est norma. Qui consilium dat principi,
fidei tantum præstare videtur, minimè vero ex eventu
rei obligatur, quare cum exitus rei non sit in manu & potes-
tate consiliarij nihil potest esse iniquius, quam fidelem consi-
liarium, qui ex fide consilium suggestit, pœna aliqua afficere.

Ne itaq; libertas hæc in contumaciam, arrogantiam & THES.
fraudem vertatur, Modestia, nec à summis mortalium a- 20. Mo
spernenda, temperet, est enim omnis virtutis promptuarium *destia*
& Deorum donum pulcherrimum. Cautè certè cavendum.
est consiliariis ne importuno tempore aut intempestivis verbis
principem objurgent, Siquidem enim & sententiam suam di-
cere potest consiliarius: cogere non potest, cum senatus potes-
tate destituatur. Illi optimi, qui specie obsequij regunt, ad
omnia que agenda sunt, quieta industria adsunt, amici non
armis sed obsequio paruntur. Id fecisse Hephaestionem vi-
demus qui jus illud libertatis usurpabat tanquam à rege per-
missum magis quam vindicatum esset. Caveat probè consi-
liarius ne alijs sermonem interrumpat, sed se hominem co-
gitet & quamvis jam in magna constitutus sit dignitatè, tamen
facile inde removeri posse, magnæ enim arbores diu crescunt,
unâ autem horâ extirpantur, linguam vagam & ventuosam
non habeat. Sed constans sit à probata semel ratione & re-
sto proposito nec vi nec ullius vel pœnæ metu vel spe præmij,
dimoveri le sinat. Constantem amo consiliarium non perti-
nacem, omni idcirco ratione videndum ne ex constantia fiat
pertinacia, oportet ergo illam constantiam semper esse conjunc-
tam cum prudentia & rei veritate. Nec libertatis nota ti-
menda, siquidem id sapientia est, revocare videlicet illa, que
malè prolata. Nemo doctus mutationem consilij in melius,
inconstantiam dixerit.

Sobrietatem & providam cunctationem siccō quod ajunt THES.
pede prætero cum de ijs nemo sanus dubitare potest quin 21. So-
consiliario sint necessaria præsidia, & ne clausulam scripti- brie-
onis hujus, quam dudum intendi, morarer. ad ultimum quod tas.
consiliarium reddit optimum silentium & audaciam in facto,

accedam, est enim silentium optimum tutissimumq; rerum ad-
ministrandarum vinculum. Neq; enim res magna sustineri
possunt ab eo, cui tacere grave est, mos hac in re maximè lau-
dandus Persarum, arcana regum mini celantium fide. non
metus, non spes elicit vocem qua prodantur occulta. Vetus
disciplina regum silentium vitæ periculo sanxerat, linguaq;
gravius castigatur quam ullum probrum. id comperta est Sp.
Tarpeij filia quam auro corrumpit Tatus, ut armatos in ar-
cem modo accipiat; accepti obrutam armis necavere, seu ut vi
capta potius arx wideretur seu prodendi exempla causa ne quis
usquam fidus proditori esset. Ultimum consultationis caput
audacia in facto est: celeriter deliberata peragenda sunt, de-
liberandum autem tardè, nam diu deliberandum quod semel
statuendum; Periculum certè in mora sàpe est, quare maxi-
mam in virtute habeas fiduciam, tantum modo ubi benè
consulueris facto opus est cætera res expediet; quod innuit
Sall. hoc monito priusq; incipias consulto, & ubi consulueris,
mature facto opus est. Et licet primò difficile videtur factu,
tamen non diffidendum & desperandum juxta Buchan. in teste.

Si fors initio res videatur ardua,

Non est quod animum protinus desponeas;

Quid consulendum censeo vel eo magis.

Quod sàpe visum est uni inexplicabile,

Expedit alius facile: si cedant benè

Consulta prave, te sequetur gloria:

Si male ceciderint, tu tamen culpa vacas,

Auctore magno despere, pñne sapere est.

THESES. Coronidis loco consiliarium ante omnia ab avaritia procul
20. A- esse & illam certissimam pestem & wenenum veri affectus pessi-
vari- mum fugere omni vi studeat. Radix enim omnium malorum
ties. est, nihil ipsi nefas, nec ullum tam sanctum ac solenne munus
est, quod ea non comminuere & violare audeat. Quod lu-
culenter ex Romanis patet qui cum mancipia pecuniarum
fuere omnia ipsis venalia fuere. Prima igitur cura regis erit
ne muneribus ejusmodi homines præficiantur qui munera sua,
quorum dispositionem & curam habeat, vendere, aut locare
vel

vel necesse habent vel ex avaritia student. fugienda est nefaria
hæc pecuniæ cupiditas, sed nec in minoribus magistratibus
permittenda; *Quippe avari famæ, fidei, postremo omnibus*
rebus commodum suum anteferunt. Iniquum est communis
civium saluti privatam commoditatem anteponi: nec præmij
caula cuiquam munus aliquod tribuet, nec munera publica
& dignitates divendet aut elocabit, sed prudentia & aptitudo
potius ad id muneris spectanda erit in eo qui eligatur quam
facta & merita avorum ejus & dona ambientis. Quo nomi-
ne nullus reip. præficiatur unquam nisi ei muneri, cui præfi-
citur, aptus habeatur. Hinc enim tota reipb. pestis oritur
quod dum illorum honori & cupiditati, qui ad magistratus
evehuntur, consulitur rapinis, ambitioni, insolentiæ & auda-
ciæ, tyrannidiq; conceditur locus, nec resp. benè unquam ad-
ministratur, dum suam quærit quisq; utilitatem. Illud vero
quam est exitiale, ac reipub. evertendæ accommodatum, quod
munera publica in statu Ecclesiastico & Politico vel extor-
quendæ pecuniæ causa divenduntur vel pretio tanquam ager
aut fundus aliquis elocantur. Hi barbariem inducunt, vex-
ant, spoliant, affligunt, corrumpunt & perdunt rempb. ad
quam non prudentiæ & doctrinæ sed pecuniarum nomine ad-
hibiti. Plura vid. Scipionem Amirat. in hoc argumento..

F.I.N.I.S.

Exditione ac modestia conspicuo Candidato, DN. NICOLAO
RINGIO, Pro Magisterij Gradu Disputanti. S. P. P.

Descendit olim in terras iustitia quo impeditetur quie quid occurrit violen-
ti. Inqui armis plerumque iustitiam metuntur, & ubi de summa rerum
agitatur, justior est ille qui maxime viribus pollet, & absurdum eis planè videtur,
ab eo regi, qui resistere alterius nesciat viribus. Non in administrandâ Republi-
câ, etatis prærogativa locum semper obtinet, non enim promiscue illi anni
spectandi, qui vitam destruunt, sed illi potius unde sua fortitudini incremens
ea. Iisdem armis quibus utitur tempus adsuperandum corpus, utitur intellectus
ad superandum tempus. Ruit una cum mundo quicquid est gloria mundanæ
nobis una cum spiritu mundus abit. Non datur hominibus feliciter agere ni
vivere detur securè: Eum in finem constructæ civitates, Principes admissi &
primates qui auxilio & consiliis tutæ subditorum otia præstarent: Incipit in
subli-

sablimi conceav̄ iuniori, & ad humiles usque pastorum casas securitatis propriæ penetratæ studium. Non qui nascitur sed qui se facit privatum vilis est & abjectus. Id frumenti genit⁹ magnum dici solet, quod reliquis majus exsistit. Parvus ille mons, qui cæteris humilior. Prudentium aliquis Deum dicebat Geometram, idèò forte quod mundus ex proportione geometricā potius quam arithmeticā constet. Bona est majoris cum minore commixtio mala, quæ fit exæqualibus; hæc enim in ista varietate naturæ non dantur exquisita. Non placet in Musicā unisonum. Habent alis quid majus illud & minus cum acuto & gravi consonantia ac harmonia: Illis suam Mundus formam, istis suam Musica dulcedinem debet. Non tritum aded Dn. Candidate, hoc exercitio Tuo calcas callem. Laudabit compositionem Tuam qui pari venustate scribit, nec laudi suum derogabit locum: hoc dico non ut adulator videar, sed ut veritati dignam feram hostiam. Bene hic de bono scribis Consiliario, ingenij Tui exponens acumen, & sic calatum extendis in illis rebus, in quibus æternā memoriā digna occurruunt dicta. Quæ ignorantia tenebris involuta, à pferisque neglecta jacuerunt, sinceriori veritatis trutinā ponderas. Ac quemadmodum laudabile istud quod jam brevi reportas brabantum inclytam hanc Univeritatem, imò charam patriam Tuam totam gaudijs replet. Sic & ego ex consuetudinis morumque lege cum Patriā gaudeo, quod tales tibi conferantur honores, majoribus quidem annis digni, at non literarum cultore magis fideli. Deum precor ut Tu, cui virrus mercedē numerat, Maiorum sis æmulus, Parenti solatum, paribus emolumentum, posteris exemplum, atque Reipublicæ literarizæ comodum. Ito felici passu ad gloria culmen, irrigatus porró cœlestis felicitatis roris, suscipe votum hocce meum, pari animo ac Tibi nunc affectu scribo.

Scripsi raptim in Museo
meo 6 Maij Anno 1672.

DANIEL Gyldeſtålpe
Reg. Jud. Assessor

VIRO-JUVENT
Virtutum Literarumq; humaniorum studijs eximio,
Dn. NICOLAO RINGIO.

Philos. Candidato meritissimo, amico meo per dilecto;
Pro privilegiis & gradu Magisterii Philosophici rite consequendis Disputanti:

NECTARE Pieridum patrijs nutritus in hortis
Palladi est noſter Ringius, Upsalie

Abodiæq; dein, cui florida ferta Camænæ
Musarumq; chorus nectere jure parant.

Messis adeſt, RINGI, studiorum leta tuorum;
Exulta, grates concine cœlitibus.

Te Parnassus amat, redamat te pindus & Hemus,
Profectus celebrat docta Thalia tuos.

Suscipe Pieriam felici fidere laurum,

Quam meruit probitas & labor. Euge! Vale!

JACOB. FLACHSENIUS